

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ МАРГАРЕТ МІД

На адресу Маргарет Мід овації не стихають вже більше півстоліття. Педагоги, соціологи, культурологи всього світу цитують її, психологи схиляються перед її авторитетом. Та й звичайні люди, які більш-менш знаються на вихованні дітей та побудові здорового суспільства, часто згадують ідеї Маргарет Мід [6].

Маргарет Мід, перша серед п'яти дітей, народилася 16 грудня 1901 р. у Філадельфії, Пенсільванія, але зростала у Дойлстауні. Її батько Едвард Шервуд Мід, був професором економіки у Вортонській школі Пенсільванського університету, а мати Емілі (Фог) Мід, була соціологом, яка навчала італійських іммігрантів [9], а також займалася вивченням життя емігрантських сімей. Крім того вона активно підтримувала феміністський рух [6].

Сім'я часто переїжджала з місця на місце, і Маргарет доводилось кожен раз заново звикати до нової школи і нових товаришів. Через це її відносини із однолітками не завжди складались гладко. Відносини з батьками, очевидно, також не були безхмарними, у будь-якому разі в своїй автобіографії "Іній на квітучій ожині" Маргарет про них майже не згадує [6].

Але все ж Маргарет Мід в своїй автобіографії зазначала, що саме батько, людина консервативних поглядів, визначив її майбутнє. Він вважав пізнання найважливішою цінністю людського життя. В сім'ї були створені всі умови для розвитку і реалізації здібностей Маргарет. Вона навчалась у відомому жіночому Барнард-коледжі, а потім в Колумбійському університеті. Маргарет Мід спочатку хотіла спеціалізуватись по психології, але під впливом своїх друзів вибрала етнографію. В 20-ті роки, коли формувались наукові погляди Мід, в науці йшли палкі суперечки, що ж визначає розвиток людини і суспільства: природа чи виховання [12].

Можна сказати, що інтерес до соціальних наук, як і схильність до освіти, Маргарет передалося від матері. Сьогодні цим нікого не вразить, але в пуританській Америці початку минулого століття прагнення до власної кар'єри не було загальноприйнятим для жінок середнього класу [6].

Вона один рік провчилася в університеті в Індіані, отримала ступінь бакалавра в Колумбійському університеті (1923); в 1924 році захистила там же магістерську дисертацію [12].

Однак долю Мід в більшій мірі визначили й інші знайомства, які відбулися в студентські роки [6]. Серед них найбільше значення мали Рут Бенедикт і Франц Боас.

Під впливом Франца Боаса, значного в ті роки авторитета в антропології (який був вихідцем німецької культури і який здобув грант з психології), Маргарет захопилася цією наукою і стала працювати під його керівництвом [6].

Вплив Боаса на Мід був суб'єктом багатьох коментарів останні роки, проте на її ранні праці значно вплинуло захоплення З.Фрейдом. Кар'єра Мід в цілому починалася із психологічного направлення. У Барнардському коледжі її спеціалізацією була психологія. Її гурток у Барнарді описувався як «палкі прихильники психології Фрейда». У 1920-их рр. для таких антропологів як Мід, які цікавились психологічним розвитком, ідеї Фрейда стали основною теоретичною парадигмою. Мід обговорювала початкове відношення фрейдистської і антропологічної впливів на її мислення у книзі «Іній на квітучій ожині». Вона зазначала, що присвятила перші курси психології, а також відвідувала курс психологічної перспективи культури, що читав Вільям Філдінг Огборн, який теж дуже захоплювався Фрейдом, Мід розділяла його захоплення. Сам Огборн мав тривалий вплив на роботи Мід. Він і його дружина були її друзями протягом усього життя [21, 28].

Як зазначала сама М.Мід у своїй автобіографії, Огборн був одним з тих, хто залишив значний відбиток на все її життя [21, 28].

Коли вона була на півшляху до наукової роботи на здобуття ступеня магістра, Мід вирішила змінити направлення на антропологію. Однак питання

Мід для поля досліджень взяла суто психологічні. Про свою працю на Самоа, Мід казала, що «основний напрямок її досліджень був ... більше психологічний, ніж етнографічний» [21, 28].

Незважаючи на те, що її інтелектуальні інтереси були психологічними за природою, вона стала антропологом. Це тому, що антропологія об'єднала різноманітні сфери особистості і думок Мід [21, 28].

У 1925 році, Франц Боас поставив польову проблему з юнацтва. Мід сподобалась ця ідея, так як вона бачила Самоа як показ ряду радикальних і привабливих контрастів американському суспільству [21, 28].

Перед тим як вирушити до Самоа, Мід мала короточасні стосунки із лінгвістом Едвардом Сапіром, близьким другом Рут Бенедикт. Але його консервативні ідеї про одруження і роль жінки були прокляттям для Мід, і коли Мід вирушила на польові дослідження до Самоа, вони розійшлися остаточно [9].

В 1925 році вона відправилась на польові дослідження в Полінезію, на Самоа, де зібрала багато матеріалу про процес соціалізації дітей та підлітків в самоанському суспільстві.

Щодо особистого життя М.Мід, то вона була одружена тричі. Її перший чоловік (1923-1928) був американець Лютер Крессман, в той час вивчав теологію, але зрештою став також антропологом. Маргарет Мід характеризувала їх союз як «студентське заміжжя». Її другий чоловік був із Нової Зеландії Рео Форчун, випускник Кембріджу (1928-1935). Як антрополог, його праця «Чарівники Добу» залишається класикою східної Папуаської антропології, але він став відомим завдяки його теорії цифр Форчуна [9].

Її третій і найдовготриваліший шлюб (1936–1950) був із британським антропологом Грегорі Бейтсоном, з яким у неї була донька Мері-Катеріна Бейтсон, яка також стала антропологом. Її педіатром був Бенджамін Спок на початку своєї кар'єри. Подальші праці Б.Спока про виховання дітей включали інформацію з власної практики Мід і її переконань, набутих з етнологічних польових спостережень, якими вона поділилась з ним; зокрема грудне

вигодовування за вимогою дитини, а не за розпорядком. Вона охоче визнавала, що Грегорі Бейтсон був чоловіком, якого вона кохала найбільше. Вона була спустошена, коли він залишив її, і залишилась його люблячим другом надовго, зберігаючи його фотографію поряд з собою, куди б вона не подорожувала, включаючи її лікарняне ліжко, де вона померла [9].

М.Мід також мала особливо тісні стосунки з Рут Бенедикт, яка була її подругою та однією з її наставників [9].

Вона провела свої останні роки у тісній особистій та професійній співпраці з антропологом Родом Метро, з яким жила з 1955 року до її смерті у 1978 році [9].

Протягом другої світової війни, М.Мід працювала виконавчим секретарем у Комітеті харчування Національної дослідницької ради. Вона працювала завідуючою з етнології у Американському музеї природної історії з 1946 по 1969 роки; була обрана членом американської академії гуманітарних і точних наук у 1948 році; викладала у Новій Школі і Колумбійському університеті, де була професором за сумісництвом з 1954 по 1978 роки і була професором антропології і завідуючою кафедри соціології у Фордхемському університеті з 1968 по 1970 роки, заснувавши там факультет антропології. Наслідуючи приклад Рут Бенедикт, Маргарет Мід зосередила увагу у своїх дослідженнях на проблеми дитячого зростання, особистості і культури. Вона була президентом Асоціації американських антропологів у 1960 році. Крім того, займала різні посади у Американській асоціації розвитку науки, в тому числі президента у 1975 році і завідуючої виконавчого комітету ради директорів у 1976 році. Вона була помітною постаттю в академії, зазвичай одягнена у плащ, носячи палицю [9].

Пізніше М.Мід була наставником для багатьох молодих антропологів та соціологів, включаючи Джин Хьюстон. У 1976 М.Мід була головним учасником першого хабітату ООН, першим форумом ООН про поселення людей [9].

Вважається, що М.Мід переконала Американський Єврейський Комітет фінансувати проект навчання європейських єврейських селищ, так званих штетлів, в яких команда дослідників проводила масові опитування єврейських іммігрантів, які жили у Нью-Йорку. Книга, що вийшла в результаті, і яку широко цитують не одне десятиліття, як стверджують, створила стереотип єврейської матері, дуже люблячої матері, але контролюючої все до деталей і породжуючої вину у своїх дітях через страждання, які вона нібито пройшла заради них [9].

Вона також була співзасновником Парапсихологічної Асоціації, групи, яка несла відповідальність за розвиток досліджень в галузі парапсихології та психології [9].

М.Мід працювала на корпорацію РЕНД (визначний науково-дослідний центр, який спеціалізується на покращенні політики американського суспільства шляхом досліджень і аналізу) [9].

М.Мід викладала у багатьох закладах, проте довготривалою професійною базою була робота в американському музеї природознавства (природної історії) у Нью-Йорку [14].

Маргарет Мід до кінця життя купалась в променях слави, вела активне наукове та громадське життя. В Америці вона була не менш популярна, ніж відомий Бенджамін Спок - якось вони навіть виступили у спільному радіоінтерв'ю, повністю дійшовши згоди у більшості з проблем виховання. М.Мід вела регулярну рубрику в журналі "Редбук", часто виступала в Конгресі США по соціальним питанням, брала участь в роботі Організації Об'єднаних Націй, була удостоєна премії ЮНЕСКО [6].

М.Мід померла від раку підшлункової залози 15 листопада 1978 року [8].

Навіть після смерті М.Мід, її величезна популярність продовжує утримувати її праці у публічному огляді [8, 497].